

Η ΠΕΝΘΕΡΑ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙΣ ΛΑΟΙΣ *

Είναι θαυμαστή ή όμοφωνία, μεθ' ἧς αἱ παροιμίαι ὅλων τῶν λαῶν τοῦ κόσμου ὁμιλοῦσι περὶ τῆς πενθερᾶς· ἄγρια, βάρβαρα καὶ πεπολιτισμένα ἔθνη θεωροῦσι κακόν τι χρῆμα τὴν πενθεράν, τὰς δὲ σχέσεις αὐτῆς μετὰ τῆς νύμφης, ἐν γένει δὲ τῶν πενθερικῶν μετὰ τῶν γαμβρῶν, τοσοῦτον χαλαράς, ὥστε παρὰ πλείστοις λαοῖς τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας πᾶσα πρὸς ἀλλήλους συνάφεια ἀπαγορεύεται.

Ὁ καθ' ἡμᾶς ἐλληνικὸς λαὸς κέκτηται ἀφρονίαν τοιούτων χαρακτηρηστικῶν παροιμιῶν, ἐξ ὧν σταχυολογοῦμεν τὰς ἐπομένους: «Ὅσαις πράπιναις φοράδαις, τόσαις καλαῖς πεθεράδαις». «Πεθερὰ καμπάνια ἔχει, κι' ἀντραδέλφη καμπανέλλια». «Πεθερὰ διαδίδου, ἐνὶ καλῷ».

Ἐν ταῖς ἐλλήνικαῖς παροιμίαις ἀπαντῶσι προσέτι καὶ ἀμαρτανιολοιδοί· ραὶ μεταξὺ νύμφης καὶ πενθερᾶς. «Πεθερὰ προμύδι σάπιο, κάθε δαγκανιά καὶ δάκρυο. — Νύφη μου πασαλειμμένη, καὶὸς μπορεῖ νὰ σ' ἀπομένῃ»; «Ὅλα τὰ στραδὰ καρδέλια ἢ νύφη μας τὰ κάνει» ἢ «Ποιὸς κάνει τὰ στραδὰ ψωμιά; Ὅλα ἢ νύφη μας» καὶ οὕτω καθεξῆς. Τοιαῦται δὲ ἰδέαι δὲν περιορίζονται ἐν παροιμίαις μόνον, ἀλλὰ παρεισέφρησαν καὶ εἰς τὰ δημοτικὰ ᾄσματα, μεγάλη δὲ πληθὺς παραλλαγῶν σφύζεται ᾄσματός τινος, μέγα ἐνέχοντος τὸ δραματικὸν ἐνδιαφέρον, βασιζομένου δὲ ἐπὶ τοιούτων ἰδεῶν. Χαρακτηριστικὴ διαφορὰ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ ἀπὸ τῶν ἄλλων ὡς πρὸς τὰς ἰδέας περὶ τῆς πενθερᾶς παρατηρεῖται αὕτη, ὅτι παρ' ἡμῖν ἡ πενθερὰ συνηθέστατα θεωρεῖται δυσμενῆς πρὸς τὴν νύμφην, ἐνῶ τὸν γαμβρὸν τοῦναντίον περιέπει μετὰ στοργῆς ἀγαπῶσα αὐτὸν πολλάκις καὶ ὑπὲρ τὰ ἴδια τέχνα.

Οἱ ἄλλοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἐπίσης δὲν ἀμοιροῦσι παροιμιῶν κατὰ τῶν πενθερῶν. Ἐκ τῶν Ἰταλῶν οἱ Τοσκανοὶ λέγουσι: «Πεθερὰ καὶ νύφη, χαλάζι καὶ βροχή,» οἱ δὲ κάττοιχοι τοῦ Περγάμου: «Μόνο ζωγραφισταῖς πεθερὰ καὶ νύφη ταιριάζουν.» Χαρακτηριστικωτάτη εἶναι καὶ ἡ ἀκόλουθος ἰσπανικὴ παροιμία: «Ὅταν ἤμουν νύφη, δὲν εἶχα καλὴ πεθερὰ καὶ τώρα ποῦ εἶμαι πεθερὰ δὲν ἔχω καλὴ νύφη». Οἱ Γερμανοὶ ἤχιστα ἀδροφρόνως

*) Ἐδημοσιεύθη ἐν Ἑστίᾳ 1879 τ. Ζ' σ. 376—9,

ἐκφράζονται περὶ τῆς πενθερᾶς· «Πεθερά, διαδόλου γέννα»· «Πεθερά, κακὸ θεριόν». «Τρία πράματα ποτὲ δὲν μονοιάζουν στὸ σπίτι· δύο πετενοί, γάτα καὶ ποντικός, πεθερά καὶ νύφη» καὶ «Ἡ καλύτερη πεθερά εἶναι ἐκείνη, ὅπου φορεῖ πράσινα», δηλαδή ἡ ἀναπαυομένη ὑπὸ τὴν χλοερὰν γῆν τοῦ νεκροταφείου ¹⁾).

Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἰνδικαῖς παροιμίαις ἀναφέρεται ἡ ἀσυμφωνία καὶ αἱ ἐριδές τῆς πενθερᾶς πρὸς τὴν νύμφην ²⁾, οἱ δὲ Κόλχ ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἰνδικῇ εἴτινες διὰ τὴν ἐλαχίστην προσβολὴν πολλάκις αὐτοκτονοῦσι, ψάλλουσι τὸ ἀκόλουθον σκωπτικὸν δίστιχον :

Κι' ἂν σὲ μαλώσῃ ἡ πεθερά, κορίτσι μου, δὲν πρέπει
νὰ φουρκισθῇς, τί θὰ γελᾷ ὁ κόσμος ποῦ θὰ βλέπῃ δ).

Ἰδωμεν νῦν ὅποια ἔθιμα, ἐκ τῶν τοιούτων ἰδεῶν πηγάσαντα, ἐπικρατοῦσι παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς τῆς γῆς.

ΑΦΡΙΚΗ. — Παρὰ τοῖς Κάφροις, ἡ μεταξὺ πενθερικῶν καὶ γαμβρῶν, ἰδίως δὲ ἡ μεταξὺ πενθερᾶς καὶ γαμβροῦ ἐπικρατοῦσα ἐχθροπάθεια παρὰ κωλύει τὰ μέγιστα τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου. Παρὰ τοῖς Ἀμκόζα Οὐκοῦ-χλονίπα ἀπαγορεύεται εἰς τὴν νύμφην οὐ μόνον νὰ προσδλέψῃ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ πενθεροῦ καὶ πάντων τῶν ἀρρένων ἀνιόντων συγγενῶν αὐτῆς καὶ νὰ μὴ πλῆσται, ὅπου ἐκεῖνοι εὐρίσκονται, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ὄνομα αὐτῶν νὰ ἐκστομίσῃ, ὅπου εἶναι ἀναγκασμένη νὰ πλάτῃ πρὸς ἐκδήλωσιν αὐτῶν νέας λέξεις, μὴ ἐμπεριέχουσας τὰς φοδεράς συλλαβάς τῶν συγγενικῶν ὀνομάτων. Ὅμοίως καὶ ὁ γαμβρὸς φοβεῖται νὰ προσδλέψῃ τὴν ἑαυτοῦ πενθεράν, κατὰ τὸ δυνατόν δὲ ἀποφεύγει αὐτὴν καὶ προσπαθεῖ νὰ μὴ εἴπῃ τὸ ὄνομά της, ἀλλὰ δὲν ὑποχρεοῦται νὰ τηρῇ τὸν αὐτὸν σεβασμὸν καὶ πρὸς τοὺς ἀνιόντας θήλεις συγγενεῖς ⁴⁾).

Τὸ ἔθιμον τοῦτο στηρίζεται ἐπὶ τοῦ φόβου πᾶρεξηγήσεως τῆς ἡθικότητος τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων· διότι καὶ στοχασμὸς μόνον ἀνῆθικος πιστεύεται ὅτι ἐξεγείρει τὴν φρικτὴν ὀργὴν τῶν σκιῶν τῶν τεθνεώτων.

Περὶ τῶν πρὸς δυσμὰς τῆς Νιάτσα λίμνης οἰκούντων Μαραβί διηγοῦνται περιηγηταί τινες ὅτι μεγάλη αἰδημοσύνη παρατηρεῖται εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ πενθερικῶν καὶ γαμβρῶν, οὐδεὶς δὲ τολμᾷ νὰ ποιήσῃ ἢ εἴπῃ τι ἄσεμνον πρὸ τοῦ ἐτέρου ⁵⁾, ἐν δὲ Γαθῶν οὐδενὶ γαμβρῷ ἐπιτρέπεται νὰ

1) Αἱ παροιμίαι αὗται ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ συγγράμματος τῆς κ. Reinsberg-Düringsfeld, die Frau im Sprichworte (Lpz 1862) σ. 194 κλ. καὶ ἐκ τοῦ μεγάλου λεξικοῦ γερμανικῶν παροιμιῶν ὑπὸ W. Wander (1879) τ. IV ἀρθρ. Schwiegereltern, Schwiegermutter, Schwiegertochter..

2) K. Kraul, Reise in Ostindien τ. 1 σ. 208.

3) Nottrott, Die Götne'sche Mission unter den Kolh (H H., 1874) σ. 110.

4) Fritsch, Die Eingebornen Südafrikas, Breslau, 1872 σ. 114.

5) Zeitschrift für Erdkunde τ. VI σ. 282 (1856).

προσίδῃ τὴν πενθερὰν αὐτοῦ, καὶ νὰ ὁμιλήσῃ αὐτῇ. Εἰς τὸν παραβάτην ἐπιβάλλεται πρόστιμον βαρύτετον. Καὶ τὸ ἔθιμον τοῦτο τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, τῆς μὴ παρεξηγήσεως τῶν πρὸς ἀλλήλους σχέσεων ¹⁾).

Καὶ ἐν Βαδὰ δέ, ὡς ἀναφέρει ὁ Νάχτιγκαλ, πενθερικά καὶ γαμπροὶ ζῶσιν ἐντελῶς ἀποκεχωρισμένοι ἀλλήλων, κατ' οὐδένα δὲ λόγον ἐπιτρέπεται νὰ πλησιάσῃ ὁ γαμβρὸς τὴν πενθερὰν.

Ἡ συνήθεια τοῦ ἀποφεύγειν τὴν πενθερὰν φαίνεται ὅτι ἐπεκτείνεται καὶ ἐν ταῖς ἀρκτώαις χώραις τῆς Ἀφρικῆς, διότι ὁ Μωχαμέτ ἔλ Τουνσί, ὅστις ἀγνοεῖ καθ' ὁλοκληρίαν ὅτι τοιοῦτό τι συμβαίνει καὶ παρὰ Κάφροις, τὴν ἀναφέρει μεταξὺ τῶν συνηθειῶν τοῦ Δακρού. Ἀπαράλλακτα δὲ πρὸς τὰ ἔθιμα τῶν Κάφρων εἶναι τὰ παρὰ τοῖς Βογός ἐν τῇ βορειανατολικῇ Ἀφρικῇ συνηθιζόμενα. «Οὐδέποτε ὁ γαμβρὸς ἀτενίζει τὸ πρόσωπον τῆς πενθερᾶς αὐτοῦ, ἀμφοτέρωθεν δὲ ἀποφεύγουσιν ἐπιμελῶς ἀλλήλους. Ὁ γαμβρὸς οὐδέποτε προφέρει τὸ ὄνομα τῆς πενθερᾶς» ²⁾. Παρὰ τοῖς Ἀδδαδὲ ὁ γαμβρὸς παραλαμβάνει τὴν νύμφην καὶ φεύγει μακρὰν τῆς οἰκίας τῶν πενθερῶν, ἵνα μὴ ἴδῃ τυχόν ποτε τὴν πενθερὰν ³⁾. Ὁ Σουάλ θεωροῦσι γενικῶς μέγα ἀμάρτημα τὸ νὰ ἴδῃ ὁ γαμβρὸς τὴν πενθερὰν τοῦ, καὶ μεγάλως αἰσχύνεται ἡ πενθερὰ, ἂν ἐξ ἰδίας ἀμελείας ᾖ ὡς ἡ πενθερὰ τοῦ γαμβροῦ. Ἡ δὲ νύμφη μένει ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἡ δὲ πενθερὰ ἐπιτρέπεται νὰ ὁμιλῇ μετὰ τῆς νύμφης αὐτῆς.

ΑΜΕΡΙΚΗ. Ἐν τῇ Ἀφρικῇ ἐπιμένει ὁ λαὸς νὰ ἐξηγήσωμεν διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἐπιμιξίας τῶν λαῶν τῆς ἡμετέρας ταύτης, δὲν δυνάμεθα δ' ὅμως βεβαίως νὰ ἐφαρμόσωμεν τὸν αὐτὸν κανόνα καὶ εἰς τοὺς λαοὺς τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, παρ' οἷς ἀνευρίσκομεν σχεδὸν ἀπαράλλάκτους συνηθείας καὶ ἰδέας. Διὰ μαρτυριῶν ἀναμφισβητήτων πιστοῦται ὅτι παρὰ τοῖς Ραγκδάλαις Ἰνδοῖς τῶν Ἀργεντινῶν πᾶμπας τὰ πενθερικά ζῶσιν ἐντελῶς κεχωρισμένα τῶν γαμβρῶν καὶ νυμφῶν καὶ ὅτι ἀπαγορεύεται τοῖς τελευταίοις νὰ πλησιάζωσιν ἢ ὁμιλῶσι μετ' αὐτοῦς ⁴⁾. Ὁ λόγος ὅμως τῆς συνηθείας ταύτης διαφέρει πολὺ τοῦ ὑπὸ τῶν Κάφρων ἀναφερομένου. Οἱ Ραγκδάλοι θυσιάζουσι τῷ θεῷ αὐτῶν Γκουαλιτσιού ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ ἀνθρώπους, κατ' ἐξοχὴν δὲ εὐπροσδεκτοτάτην θυσίαν αὐτῷ θεωροῦσι τὰς γυναῖκες. Νομίζουσι δὲ ὅτι προσελκύουσι βεβαίως τὴν εὖνοιαν τοῦ θεοῦ, ἂν ἡ θυσιαζομένη γραῖα τύχῃ οὕσα πενθερὰ τοῦ θύοντος οἰκοδεσπότου, διότι κατὰ τοὺς Ἰνδοὺς ἐκείνους ὁ Γκουαλιτσιού ἀρέσκειται σφόδρα νὰ στηρίζῃ

1) F. Bowdich, Mission von Cap Coast Castle nach Ashante (Γερμανικ. μετάφρασις.) Weimar, 1820 σ. 556.

2) W. Munzinger, Sitten und Recht der Bogos. Winterthur, 1859 σ. 63.

3) Kluntzinger, Bilder aus Oberägypten. Stuttg. 1877 σ. 260.

4) Hagenmacher in Petermann's Ergänzungsheft αρ. 47 σ. 29.

5) Globus τ, XXV σ. 280.

τὸν θρόνον τοῦ ἐπὶ τῶν σωμάτων τοιούτων γυναικῶν. Παρὰ τοῖς Ἀραυκανίοις ἐπὶ ἔτη πολλὰ μετὰ τὴν ὑπανδρείαν τῆς θυγατρὸς αὐτῆς δὲν ἐπιτρέπεται τῇ πενθερᾷ νὰ ἴδῃ τὸν γαμβρὸν· κατ' ἐξίρεσιν δὲ δύνата νὰ ὁμιλήσῃ μετ' αὐτοῦ, ἔχοντας ἐστραμμένα αὐτῇ τὰ νῶτα, ἢ ἂν φραγμὸς ὑψηλὸς χωρίζῃ ἀμφοτέρους ¹⁾).

Ἐν τῇ ἀρκτῳᾷ Ἀμερικῇ αἱ φυλαὶ Λακότα, Ἀσσινεβοῖν καὶ Ὁμάχα τηροῦσιν ἀναλόγους συνηθείας. Πενθεροί, γαμβροὶ καὶ νύμφαι ἀπαγορεύεται παρ' αὐτοῖς νὰ προβλέπωσιν ἢ νὰ ὁμιλῶσι πρὸς ἀλλήλους, ἕκαστος ὀφείλει διὰ πέπλου νὰ καλύπτῃ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἂν εὑρεθῇ τυχὸν ἀπέναντι τοῦ ἄλλου καὶ ἐν ταῖς οἰκίαις ἔχουσιν ἴδια διαμερίσματα μὴ συγκοινωνοῦντα. Δὲν ἐπιτρέπεται προσέτι εἰς τοὺς γαμβροὺς καὶ τὰς νύμφας νὰ προφέρωσι τὸ ὄνομα τοῦ πενθεροῦ, προτοῦ δὲ νὰ παρέλθῃ πολὺς καιρὸς ἀπὸ τοῦ γάμου τηρεῖται ἡ αὐτὴ ἐπιφύλαξις πρὸς θεῖους καὶ θείας. Παραπλήσια ἔθιμα ἐπικρατοῦσι καὶ παρὰ τοῖς Μανδάνοις ²⁾).

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.— Καθ' ἅπασαν τὴν Αὐστραλίαν τοιαῦται ἰδέαι καὶ συνηθείαι εἶναι πιθανῶς κοινόταται· τοῦλάχιστον διὰ μαρτυριῶν ἀξιολύστον περιηγητῶν ἀποδεικνύεται. Ἐν Αὐστραλίᾳ καὶ ἐν Βικτωρίᾳ καὶ ἐν τῇ Δυτικῇ Αὐστραλίᾳ. Περί μὲν τῶν ἐν Βικτωρίᾳ ὁ Σταίμπριτς ἀναφέρει τὰ ἐπόμενα· «Ἡ πενθερὰ ἢ Ἡ γαμβρὸς οὐδέποτε ἐπιτρέπεται ν' ἀτενίσῃ αὐτὴν κατὰ πρόσωπον ὁ Γκαλδιν κούρραν οὐδέποτε ἐπιτρέπεται ν' ἀτενίσῃ αὐτὴν κατὰ πρόσωπον ὁ Γκαλδιν ἢ γαμβρὸς αὐτῆς. Εὑρεθὲν τυχὸν πλησίον αὐτοῦ κρύπτεται ἀμέσως καὶ πολλοὺς ἑταίρους πρὶν καὶ τὸ πρόσωπον καλύπτει διὰ τοῦ μανδύου, ἵνα μὴ συναντήσῃ αὐτῷ ³⁾).

Περί δὲ τῆς δυτικῆς Αὐστραλίας πληροφορεῖ ἡμᾶς ὁ ἄριστα τοὺς ἐκεῖ Μαύρους γνωρίσας Α. Ὀλδφίελντ. ⁴⁾ «Οἱ Βιτσαντίς, λέγει, ἴσως δὲ καὶ ἄλλαι φυλαί, ἔχουσι τὴν ἀλλόκοτον ταυτην συνηθειαν, νὰ μὴ ἐπιτρέπωσιν εἰς τὸν νεόγαμβρον νὰ βλέπῃ ἐπὶ ὠρισμένον τινὰ χρόνον τὴν Ἀμπρακούρραν ἢ πενθερὰν αὐτοῦ. Ἄν ποτε αὕτη πλησιάζῃ αὐτῷ, ὀφείλει οὗτος ν' ἀποχωρήσῃ, ἂν δὲ μὴ παρατηρήσῃ αὐτήν, ὀφείλουσιν οἱ μετ' αὐτοῦ νὰ τὸν καταστήσωσι προσεκτικὸν δεικνύοντες τὸ μέρος, ὁποῦθεν αὕτη ἔρχεται. Ὁ γαμβρὸς φεύγει χωρὶς νὰ στρέψῃ τὸ βλέμμα κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν καὶ κρύπτεται ὑπὸ θάμνου ἢ δένδρου, μέχρις ἔτου εὐαρεσטיθῇ ἢ πενθερὰ ν' ἀπομακρυνθῇ καὶ τοῦτο ἀναγγέλλουσιν αὐτῷ πάραυτα οἱ σύντροφοι. Τὴν ἀρχὴν τῆς συνηθείας ταύτης δὲν ἠδυνήθηεν νὰ ἐξακριδῶσω οὐδὲ τὴν ποινὴν νὰ μάθω, τὴν ἐπιβαλλομένην τοῖς παραβάταις».

Ἐν τῷ Πορτ-Λίγκολν, ἂν ἡ πενθερὰ ἔλθῃ πλησίον τοῦ γαμβροῦ αὐτῆς,

1) E. Reuel Smith The Araucanias. New-York 1859 σ. 217.

2) Waits. Anthropologie τ. III σ. 104.

3) Transact. Ethnol. Soc. τ. 289 (1861).

4) Αὐτ. τ. III σ. 251 (1865.)

οί Λουδράς περικλείουσι τοῦτον ἐντὸς κύκλου πυκνοῦ, ἐν ᾧ αὐτὸς καλύπτει τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν. Τοῦτο δὲ χρησιμεύει ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς γραΐας ἀπὸ τῆς φρικτῆς θεάς τοῦ γαμβροῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς ἀποτροπὴν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ νὰ πλησιάσῃ, διότι ἀπαγορεύεται νὰ γίνῃ πρὸς τρίτου γνωστὴ αὐτῇ ἡ παρουσία τοῦ γαμβροῦ ¹⁾).

Νέα μελλονυμφος τῆς φυλῆς τῶν Παπούα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἴδῃ οὔτε τὸν μελλονυμφον οὔτε τοὺς μέλλοντας πενθεροὺς αὐτῆς. Ὅτε ὁ ἱεραπόστολος Φάν Ἀσσελτ ἐδίδασκεν ἐν ὑπαίθρῳ σχολεῖν πλησίον τοῦ Δορέχ, εἶδέν ποτε ἑξαετὲς παιδίον νὰ τρέξῃ ἔντρομον καὶ νὰ κρυβῇ ὑπὸ τὴν τράπεζαν. Ἐρωτηθὲν δὲ περὶ τῆς αἰτίας τούτου ἀπεκρίνατο ὅτι διήρχετο ἐκείθεν ἡ πενθερὰ τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ του ²⁾).

ΑΣΙΑ.—Ἰχνη παρομοίων συνηθειῶν παρατηροῦνται καὶ ἐν Ἀσίᾳ μαρτυροῦντα ἰδιάζουσάν τινα ἀπέχθειαν ἢ σεβασμὸν μέγιστον τῶν γαμβρῶν καὶ νυμφῶν πρὸς τὰ πενθερικά. Ἀγγλος τις περιηγητῆς παρατηρεῖ ὅτι παρὰ τοῖς Λαγιάκοις (τοῦ Βορνέου) ὁ γαμβρὸς σέβεται τὸν πενθερὸν ὑπὲρ τὸν ἴδιον αὐτοῦ πατέρα. Φέρεται πρὸς αὐτὸν εὐγενέστατα, οὐδέποτε ἀπαγγέλλει τὸ ὄνομά του, οὐδὲ τρώγει ποτὲ μετ' αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τρυβλίου, οὐδὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐκπώματος πίνει, οὐδὲ τολμᾷ νὰ καθῇ μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ψιάθου ³⁾). Ἀνάλογα ἔθιμα παρετήρησεν ἕτερος γερμανὸς περιηγητῆς ἐν τῇ Ἰνδορτῇ Γαγκρύων. «Τὰ παιδιά ἔμενον ἐν ταύτῃ κατάγυμνα καὶ αὐτὴν οὐδὲ ἡ οἰκοδόμησις, ἥτις μέχρι τῆς μεσημέρας ἐκαίετο, ἔφερε μόνον κοντὰ βραχία, γυμνὴ εὔσα τὰ ἄνω τῆς ἀσφύος, ἐν ᾧ ἐγὼ ἔμενον ἐν τῇ καλύβῃ. Κατὰ τὰ γιακουτικὰ ἔθιμα, οὐδαμῶς θεωρεῖται τούτο ἀπρεπές, διότι μόνον πρὸ τοῦ πενθεροῦ καὶ τῶν πρεσβυτέρων ἀδελφῶν τοῦ συζύγου τῆς ἀπαγορεύεται εἰς τὴν γυναῖκα νὰ παρίσταται ἡμίγυμνος» ⁴⁾). Καὶ ἐνταῦθα λοιπὸν παρατηρεῖται περιορισμὸς τις εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ πενθερῶν καὶ νυμφῶν.

Μᾶλλον ἐξηυγενισμένον φαίνεται τὸ ἔθιμον τῶν Κατσίνζων ἐν τῇ νοτίᾳ Σιδηρίᾳ, ἐνθα ὁ πενθερὸς μόνον μὲ κεκαλυμμένον τὸ πρόσωπον ἐπιτρέπεται νὰ πλησιάσῃ τὴν νύμφην. Ἀλλὰ καὶ ἡ νύμφη ἀποφεύγει τὴν συνάντησιν τοῦ πενθεροῦ, καὶ συναντήσασα αὐτῷ προσδλέπει χαμαί ⁵⁾). Παρὰ τοῖς Ὀστιγιάκοις τοῦ βορείου πόλου πᾶσα γυνὴ ὀφείλει ἐπιμελῶς ν' ἀποφεύγῃ τὰ βλέμματα τοῦ πενθεροῦ· ὁμοίως καὶ ὁ γαμβρὸς τὰ τῆς πενθερᾶς, μέχρις ὅτου γεννήσῃ κληρονόμον. ⁶⁾ Ἰχνη ἀμυδρὰ τοιούτων ἐθίμων ἀπαντῶσι καὶ ἐν

1) *Wilhelmi*, *Manners and customs of the Australian Natives* σ. 20.

2) *Zeitschrift f. Ethnologie* τ. VIII σ. 180 (1876).

3) *Spenser St John*, *Life in the forests of the far East*. London, 1862. τ. I σ. 51.

4) *Ad. Erman*, *Reise um die Erde*. Τμήμα I τ. II σ. 317.

5) *Mitteil. d. Ver für Erdkunde zu Leipzig*. 1875 σ. 24.

6) *Auszug aus Pallas Reisen Frankfurt a. M.* 1777 α. 30.

Ἰνδικῇ. Ἐν ᾧ ἐν Πατσάβ αἱ λοιπαὶ τάξεις ἀγοράζουσι τὰς συζύγους παρὰ τῶν γονέων, αἱ ἀνώτεραι τάξεις θεωροῦσι τὴν ἀπεμπόλησιν θυγατρὸς ἐγκλημα βαρὺ. Οὐδέποτε δὲ ὁ πενθερὸς συγκατατίθεται οὐ μόνον νὰ γευματίσῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γαμβροῦ, ἀλλὰ καὶ νερὸν νὰ πίνη, διότι προσβολὴν νομίζει τὸ νὰ λάβῃ παρ' αὐτοῦ ¹⁾).

[Ἐπὶ τῇ βράσει ἐνδὲς κεφαλαίου τοῦ συγγράμματος *Ethnographische Parallelen und Vergleiche* ὑπὸ *R. Andree* (Stuttgart, 1878)].

1) *Merch*, Acht Vorträge über das Pandschab, Bern 1869 σ. 127.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ